

Kolagrevstur — kolaorkuverk og svartkjaftur

Norskir kolanámsfrøðingar og danskur kolaorkumaður hava vitjað í Suðri og í Havn

Mikukvöldið var høvi hjá almenninginum at hoyra námsfrøðingar av Svalbard og ein kolaorkumann úr Danmark greiða frá kolavinnu og kolaorku.

Fundurin varð hildin í samband við vitjanina hjá Gunnar Kristiansen, tekniska leiðara av kolanámsvinnuni á Svalbard, Alf Ohrheim, jarðfrøðisliga leiðaranum har og síðani projekteringsstjóranum á dansku orkufyrítøkuni Elkraft, Johan Pettersen.

Teir tveir komu til Føroya eftir eina innbjóðing frá Kolavirki Arbeiðsmanna á Tvøroyri, sum hevur ætlanir um at byrja aftur kolagrevstur í Rangabotni. Pettersen kom sjálvboðin.

Fyrr í ár vóru annars tvey umboð fyri Kolavirki Arbeiðsmanna, tvey umboð fyri Roynds Kolasølu síðani idnaðarraðgevin, Tormóður Dahl, á Svalbard fyri at kanna kolavinnuna har. Endamálið við ferðini var at vita, um kolagrevstur í Føroyum kann fáa nokur góð hugskot av royndunum, sum eru gjørdar á Svalbard m.a. við tí fyrri eyga at gera grevsturin í Føroyum nakað meiri rationellan og harvið meiri løndandi. Í dag letur tað almenna stórt tilskot til grevsturin í Hvalba.

Teir báðir námsmennir frá Svalbard hava vitjað í Suðri í nakrar dagar. Har hava teir tosað við fólk, hildið fyrilestrar, og teir hava eisini verið inni í fleiri av teimum nýggju og gomlu námunum Hvalbiarmegin og í Rangabotni. Utendingarnir hava eisini havt fund við Menningargrunnin, ldnadargrunnin og landsstyrið.

Adrenn utlendsku gestirnir greiddu frá á fundinum í Havn, segði Tormóður Dahl nokur orð. Hann visti á, at tað er eitt vanligt ynski í Føroyum, at vit halda kolanáminu í góðum standi.

Fyri at hetta kann lata seg gera, er neyðugt við einum ávisum grevstri.

Men skal hesin grevsturin vera meira løndandi enn hann er í dag, so má hann rationaliserast nakað og framleiðslan má vera av eini ávisari stødd. Í dag er hon umleið 2000 tons, og talan er ikki um rationellan grevstur. Tormóður visti á, at vit kunnu byrja við at høgga eini 15.000 til 30.000 tons av kóli árliga. Hann visti á, at húsarhaldini klára ikki at taka hesa stóru nøgdina, og tí er neyðugt við einum øðrum brúkara eisini. Her kom hann inn á kolaorkuverk. Helt at tað er rætt at byggja eitt litið kolaorkuverk í Suðuroynni, sum kann taka tað mesta av kólinum.

Í hesum sambandi nevndi hann eisini svartkjaftin og segði, at nógv verður tosað um at utbyggja svartkjaftavinnuna norðanfjørðs.

— Vit mugu viðganga, at tað liggja stórir møguleikar í Suðuroynni hvat svartkjaftavinnu viðvík, hugsa vit um, at svartkjafturin gongur sunnanfyri Føroyar, og Suðuroyggin er stytsta leiðin at sigla hann til lands. Vit kunnu kanska spara einar 2—3 timar.

Hetta hevur nógva at siga fyri góðskuna. Fyrr ella seinni fara vit at byggja svartkjaftavinnuna út í Suðri eisini og tá verður tørvur á orku í størri mun. Tí haldi eg, at vit eiga at byggja kolaorkuverk í Suðuroynni. Orkan frá slíkum verki kann brúkast til el- og hita, til innfrysting og turking av fiski.

jan

lýsið í **sosíalínum**

Kannaðu náminu í Rangabotni og í Hvalba:

Kolagrevstur í Suðri má leggjast betri til rættis

Námsfrøðingar farnir aftur til Svalbard at gera uppskot til eina kanningarætlan fyri at finna tey røttu okini at byrja grevstur aftur í Rangabotni. Arbeiðsháttur og útgerð í Hvalbiarnámunum skal eisini kannast

Gunnar Kristiansen er pámsverkfrøðingur. Hann er omanfyri hálvthundrað ár og hevur rættliga nógvar royndir innan kolanámsvinnuna. Seinastu 24 árini hevur hann fyrri ein stóran part arbeitt í hesi vinnu á Svalbard. Í dag er hann tekniskur leiðari fyri allari norsku námsvinnuni á Svalbard.

Nú hevur Gunnar Kristiansen so havt høvi til at siggja kolanáminu í Suðuroynni, at tosa við Jóannes Rasmussen, jarðfrøðing og við onnur fólk.

Men hvat hevur hann so fingið burtur úr, og hvørja niðurstøðu eru hann og jarðfrøðingurin Alf Ohrheim, sum hevur verið við á ferðini í Føroyum, komnir til?

— Tað er neyðugt at gera ymiskt sprengi-arbeiði, at lata nokur av teimum gomlu námunum upp aftur og gera ymsa kortlegging, aðrenn støða kann takast til um

farast skal í gongd aftur í Rangabotni og um grevsturin í Hvalba skal rationaliserast nakað.

Eitt slíkt kanningar-arbeiði fer at kosta nakrar hundrættúsund krónur. Nú er so ætlanin at Gunnar Kristiansen og Alf Ohrheim skulu seta upp eina ætlan fyri tí fyrri-reikandi arbeiðinum. Ætlanin er so at koma aftur til Føroya um eina tíð. Teir hava eisini sitt dagliga arbeiði í Long-yearbyen á Svalbard.

Gunnar Kristiansen heitur, at tað eru møguleikar fyri at fáa meira burtur úr kolagrevstrinum í Suðuroynni. Men fyri at leggja ein stór grevstur til rættis er neyðugt at kanna nokur plass, og vit a um her er so mikið av kóli, at ein grevstur tey næstu 30 til 40 árini kann geva eina árliga framleiðslu uppá millum 20.000 og 40.000 tons. Tað er m.a. hetta, sum skal

Gomul mynd frá kolanámsarbeiði í Suðri

kannast nú.

Gunnar Kristiansen heldur, at kolanámsvinnan í Suðuroynni hevur verið ov illa tilrættað og at tað hevur verið arbeitt ov tilvildarlíga. Hetta hevur í fleiri forðum ført til, at nógva av kólinum stendur eftir inni í afturlatnum námum.

Hvat viðvík grevstrinum í Hvalba í dag sigur hann, at hann er ov óratio-

nellur. Men her ber til við rættliga litlum ilögum at bota um og fáa meira burtur.

Hann visir á, at teir á Svalbard hava bæði heilt mekaniserað nám og síðani slík, sum minna ikki sort um tey í Føroyum. Lindirnar í hesum síðst nevndu eru um 60 til 90 cm tjúkkar.

— Vit hava fingið rætti-
Framhald á síðu 21

Teir triggir «kolamennir», sum júst hava vitjað í Føroyum. Frá vinstri: Alf Ohrheim, jarðfrøðingur, Johan Pettersen, projekteringsstjóri í Elkraft og Gunnar Kristiansen, tekniski leiðarin av kolavinnuni á Svalbard